

Överenskommelse om dessa bestämmelser, som träder i kraft 1985-01-01, har träffats efter förhandlingar mellan Nordiskt Speditörförbund å ena sidan och nedanstående organisationer å andra sidan:

DANMARK  
Danish Shippers' Council

NORGE  
Transportbrukernes  
Fellesorgan

FINLAND  
Industrins Centralförbund  
Centralhandelskammaren  
Centralutskottet för Handelen  
Centralförbundet för Teknisk Partihandel

SVERIGE  
Sveriges Grossistförbund  
Svenska Handelskammarsförbundet  
Sveriges hantverks- och industriorganisation – Familjeföretagen  
Sveriges Industriförbund  
ICA Aktieförbund  
Kooperativa Förbundet  
Sveriges Köpmannaförbund  
Lantbrukarnas Riksförbund

## INLEDANDE BESTÄMMELSER

### TILLÄMPLIGHET

#### § 1

Dessa bestämmelser är – för såvitt inte annat uttryckligen avtalats – tillämpliga på alla uppdrag som utförs av medlemmar i Nordiskt Speditörförbund.

### UPPDRAGET TILL SPEDITÖREN

#### § 2

Uppdraget till speditören innefattar att ombesörja transport av gods med fraktföransvar eller förmedlaransvar. Fraktföransvaret innebär att speditören gentemot uppdragsgivaren ansvarar för transporten även om han inte transporterar godset med eget transportmedel.

A) Speditören har *fraktföransvar* i följande situationer:

- 1) När speditören har ställt ut eget konossement eller egen fraktsedel.
- 2) Vid godstransport som speditören marknadsför som sin egen produkt, t ex samlastning.
- 3) Vid internationell godstransport på landsväg.

Speditörens ansvar som fraktförare regleras av §§ 15–22.

B) Speditören har ansvar som förmedlare *utan fraktföransvar* i följande situationer:

- 1) Vid sådan sjö-, flyg-, järnvägs- eller multimodal transport, som inte omfattas av punkt A.
- 2) Vid avsändningsspedition (FOB-spedition) och mottagningsspedition, det vill säga när speditören har påtagit sig att avsända respektive mottaga gods utan eget transportlöfte.
- 3) När speditören som agent för fraktföraren utställer dennes transportdokument.
- 4) När det är avtalat eller uppdragsgivaren har föreskrivit att transporten skall utföras av en bestämd fraktförare.

Speditörens ansvar som förmedlare regleras av §§ 23–25.

C) Speditören kan även utföra andra funktioner med eller utan samband med de under A) och B) nämnda funktionerna, såsom

- 1) att ombesörja förtullning av gods eller biträda uppdragsgivaren i samband därmed;
- 2) att ombesörja godshantering och märkning av gods;
- 3) att teckna varuförsäkring för uppdragsgivarens räkning;
- 4) att biträda uppdragsgivaren med erforderlig export- och importdokumentation;
- 5) att verkställa inkassering av efterkrav samt biträda uppdragsgivaren i samband med betalning av varuförsändelse;
- 6) att lämna uppdragsgivaren råd i transport- och distributionsfrågor;
- 7) att ombesörja lagring av gods.

Speditörens ansvar för dessa funktioner regleras av §§ 23–26.

### UPPDRAGSGIVAREN

#### § 3

Med uppdragsgivaren förstås i dessa bestämmelser den som har lämnat uppdraget till speditören eller den som trätt i uppdragsgivarens ställe. Uppdragsgivarens ansvar regleras av bestämmelserna i § 27.

Instruktioner till speditören om uppdragets omfattning skall lämnas genom direkt meddelande till honom. Upplýsingar i faktura om att gods har sålts mot efterkrav eller värdeuppgift i

försändingsinstruktioner innebär sålunda inte uppdrag till speditören att inkassera fakturabeloppet eller att teckna försäkring.

## GENERELLA BESTÄMMELSER

### UPPDRAGETS UTFÖRANDE

#### § 4

Det åvilar speditören att styrka att han inom ramen för uppdraget har tillvaratagit uppdragsgivarens intressen med omsorg (innehållande bl a att tillse att erforderliga tillstånd enligt yrkesförelagena SFS 1979:559 samt motsvarande tillstånd för biltrafik till och från Sverige funnits).

Har speditören, eller någon för vilken han svarar, vållat förlust eller skada med uppsåt, kan han inte åberopa reglerna i dessa bestämmelser, som utesluter eller begränsar hans ansvar eller som ändrar bevisbördan, för såvitt inte annat framgår av § 22.

#### § 5

När det inte skriftligen avtalats garanti för en bestämd framkomsttid, är speditören ansvarig för att godset kommer fram inom skälig tid enligt § 20 (fraktförare) och § 23 (förmedlare).

Det åligger parterna att lämna varandra de upplýsingar som är nödvändiga för uppdragets utförande. Speditören åtar sig att enligt uppdragsgivarens instruktioner omhänderta och låta transportera gods på ett för uppdragsgivaren ändamålsenligt sätt.

Såframt ej annat föreskrivits, åger speditören rätt att fritt välja mellan allmänt brukade transportmedel och transportvägar.

#### § 6

Om speditören vid utförande av uppdrag nödgas handla utan att först inhämta instruktioner, skall han anses göra detta för uppdragsgivarens räkning och på dennes risk.

Uppstår risk för värdeminskning av omhändertaget gods eller på grund av godsets beskaffenhet fara för person-, egendoms- eller miljökador och anträffas inte uppdragsgivaren, eller föranstaltar han inte snarast efter anmodan om godsets bortskaffande, åger speditören vidta nödvändiga åtgärder med godset och, om så påkallas, låta sälja godset på betryggande sätt. Gods, som är utsatt för förstöring eller stark värdeminskning eller ger upphov till akut fara, kan speditören efter omständigheterna utan varsel sälja för uppdragsgivarens räkning, oskadliggöra eller förstöra.

Speditören skall på anmodan dokumentera eventuella utgifter förbundna härmed samt styrka att han har iakttagit största möjliga omsorg för att begränsa omkostnader och risker.

#### § 7

Vid förlust eller skada som uppstått på grund av tredje mans handlingar eller underlåtenhet, är speditören skyldig att reklamera hos denne. Speditören skall underrätta uppdragsgivaren och i samråd med honom vidta nödvändiga åtgärder för att säkra uppdragsgivarens krav på ersättning från den som har vållat skadan eller förlusten eller bär ansvaret härför samt på anmodan bistå uppdragsgivaren i dennes mellanhavande med tredje man.

Om så önskas skall speditören till uppdragsgivaren överlåta de rättigheter och krav som speditören kan ha till följd av sitt avtal med tredje man.

### OFFERT, ARVODE, GOTTGÖRELSE FÖR UTLÄGG m m

#### § 8

Om inte annat framgår av omständigheterna, baseras avgiven offert på gods av normal beskaffenhet och med normal relation mellan vikt och volym.

Oavsett vad som kan gälla för uppdragsgivarens betalningsskyldighet enligt träffade köpavtal eller fraktavtal med annan än speditören, är han skyldig att på anfordran gottgöra speditören dennes tillgodohavande på grund av uppdraget (arvode, förskott, ersättning för utlägg m m) mot erforderlig dokumentation.

Om speditören har givit uppdragsgivaren anstånd med betalningen till dess godset kommit fram till bestämmelseorten, är uppdragsgivaren likväl skyldig att på anfordran gottgöra speditören dennes tillgodohavande, såvida speditören kan styrka att sändningen utan hans vållande gått förlorad eller blivit väsentligt försenad.

## § 10

För styrkta utlägg för uppdragsgivarens räkning har speditören rätt att debitera särskild utlägsavgift.

## § 11

För arbete som erfordras utöver det, som normalt är förbundet med ett speditiönsuppdrag utförande, såsom t ex förhandlingar med myndigheter, banker och försäkringsbolag, utställande av konsulatshandlingar och ursprungscertifikat, reklamationer till fraktförare, försäkringsbolag o dyl är speditören berättigad till särskilt arvode.

Speditören äger dessutom debitera särskilt arvode för inkassering av efterkrav, kontroll av betalningsöverföring genom bank, clearing, anskaffande av accept, utfärdande av utlämningsseklar och liknande åtgöranden.

## § 12

Om speditören mottar tillägsräkning för av honom förmedlade tjänster, är uppdragsgivaren skyldig att på anfordran gottgöra honom dessa belopp mot erforderlig dokumentation. Det åvilar speditören att kontrollera att de förmedlade tjänsterna ligger inom ramen för det uppdrag han erhållit och att de debiterade beloppen är rimliga. Speditören skall såvitt möjligt underrätta uppdragsgivaren innan betalning sker.

## § 13

Avbryts påbörjat uppdrag på grund av hinder utom speditörens kontroll är han berättigad till gottgörelse för gjorda utlägg och utfört arbete mot erforderlig dokumentation.

## PANTRÄTT m m

## § 14

Speditören har panträtt i gods, som är under hans kontroll, dels för alla å godset vilande kostnader – arvoden och lagerhyra däri inräknade – och dels för speditörens samtliga övriga fordringar hos uppdragsgivaren härrörande från uppdrag enligt § 2 ovan.

Om godset förkommer eller förstörs har speditören motsvarande rätt i ersättningsbelopp från försäkringsbolag, fraktförare eller annan.

Vid utebliven likvid för förfallen fordran äger speditören låta på betryggande sätt sälja så mycket av godset att, förutom kostnader, hans sammanlagda fordringar täcks. Speditören skall, såvitt ske kan, i god tid underrätta uppdragsgivaren om de åtgärder som han avser att vidtaga för godsets försäljning.

## SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

## SPEDITÖRENS ANSVAR SOM FRAKTFÖRARE ENLIGT § 2 PUNKT A)

## § 15

Speditörens ansvar som fraktförare inträder när han omhändertagit godset för befördran. Ansvarat upphör när godset på bestämmelseorten utlämnas till mottagaren eller ställs till dennes förfogande på anvisad plats. Under alla förhållanden upphör ansvaret femton dagar efter det att speditören underrättat mottagaren om att godset ankommit eller avsant skriftligt meddelande härom till den av uppdragsgivaren uppgivna adressen.

## § 16

Ansvar föreligger ej om förlusten, minskningen eller skadan orsakats av

- uppdragsgivarens fel eller försummelse
- handhavande, lastning, stuvning eller lossning av godset som ombesörjts av uppdragsgivaren eller någon som handlar för dennes räkning
- godsets egen naturliga beskaffenhet att lätt fördärras, exempelvis genom bräckage, läckage, självantändning, förrutt-

nelse, rost, jäsning, avdunstning samt känslighet för kyla, värme eller fukt

d) frånvaro av eller bristfällighet i förpackning

e) felaktig eller ofullständig adressering eller märkning av godset

f) felaktiga eller ofullständiga uppgifter om godset

g) förhållande som speditören ej kunnat undvika och vars följder han ej kunnat förebygga.

Speditören är, oavsett vad som bestäms i punkt a–f, ansvarig i den mån fel eller försummelse orsakade av honom eller av någon för vilken han svarar har förorsakat eller medverkat till förlusten, minskningen eller skadan.

För pengar, värdepapper och dyrbarheter är speditören endast ansvarig om särskilt avtal träffats härom.

## § 17

Ersättning för förlust eller minskning av gods beräknas efter godsets fakturavärde, om det ej visas att marknadspriset för eller det gängse värdet av gods av samma slag och beskaffenhet vid tiden och på platsen för speditörens omhändertagande av godset varit ett annat. Ersättning utgår inte för antikvärde, affektionsvärde eller annat särskilt värde hos godset.

Därjämte ersätts fraktkostnader, tullavgifter och andra utlägg i samband med transporten av vad som gått förlorat. Därutöver är speditören icke pliktig att lämna någon skadeersättning, såsom för förlorad handelsvinst, förlorad marknad eller annan förlust av vad slag det vara må.

## § 18

Ersättning för skada på gods lämnas med det belopp som motsvarar värdeminskningen. Detta belopp framkommer genom att på godsets värde, såsom det bestämts enligt § 17, första stycket, tillämpas den procentsats varmed godset nedgått i värde genom skadan. Därjämte ersätts i motsvarande mån kostnader som avses i § 17, andra stycket, första meningen, men därutöver är speditören icke pliktig att lämna någon skadeersättning.

Speditörens ansvar är dock begränsat till det belopp, varmed ersättning skulle ha lämnats om sändningen hade gått helt förlorad eller, då blott en del av sändningen minskat i värde genom skadan, om denna del gått förlorad.

## § 19

Har speditören till fullo ersatt godset, övergår äganderätten till honom.

## § 20

Ersättning för dröjsmål utgår när tiden för fullgörandet av uppdraget överskrider vad som kan anses skäligt med hänsyn till omständigheterna. Det åligger då speditören att ersätta uppdragsgivaren sådana direkta och skäliga kostnader som vid tidpunkten för avtalets ingående kunnat förutses som en sannolik följd av dröjsmålet.

Uppdragsgivaren har rätt till ersättning som om godset gått förlorat, om utlämning inte kan ske

- för inrikestransporter inom 30 dagar från det godset mottogs till transport,
- för transporter inom Europa inom 60 dagar från det godset mottogs till transport,
- för transporter utanför Europa inom 90 dagar efter den tidpunkt när godset borde ha kommit fram.

Ansvarighet föreligger ej om dröjsmålet orsakats av omständigheter som anges i § 16.

## § 21

Speditörens ansvar som fraktförare är begränsat

- för förlust, minskning av eller skada på godset till 8,33 SDR per kilo bruttovikt av den del av godset som förlorats, minskats eller skadats.
- för dröjsmål till ett belopp icke överstigande för uppdraget betalad frakt.

## § 22

Om särskilt avtal träffats om visst bestämt transportsätt, eller om det visas att förlust, minskning, skada eller dröjsmål uppkommit medan godset transporterades med ett bestämt transportmedel, skall speditören i stället ansvara enligt för sådant transportsätt gällande lagbestämmelser och allmänt förekommande transportvillkor i den mån dessa innehåller avvikelser från vad som stadgas i §§ 4 andra stycket, 15–21.

## SPEDITÖRENS ANSVAR SOM FÖRMEDLARE m m ENLIGT § 2 PUNKT B) OCH C).

### § 23

Speditören är ansvarig för skada till följd av att han icke iakttagit tillbörlig omsorg vid uppdragets utförande.

Speditören ansvarar inte för tredje mans åtgärd eller underlåtenhet vid utförandet av transport, lastning, lossning, utlämning, förtullning, lagring, inkassouppdrag eller andra av speditören förmedlade tjänster, för såvitt speditören kan visa att han har iakttagit tillbörlig omsorg vid valet av tredje man.

För pengar, värdepapper och dyrbarheter är speditören ansvarig endast om särskilt avtal träffats.

### § 24

Vid beräkning av ersättning för förlust, minskning, skada samt för dröjsmål skall bestämmelserna i §§ 17–19 samt § 20 första stycket äga motsvarande tillämpning.

### § 25

Speditörens ansvar som förmedlare m m är begränsat till 50.000 SDR för varje uppdrag, dock att ersättning inte får överstiga

- a) för *dröjsmål* avtalat vederlag för uppdraget,
- b) för *förlust* eller *minskning* av eller *skada på gods* 8,33 SDR per kilo bruttovikt av den del av godset som förlorats, minskats eller skadats,
- c) vid *förlust och/eller missbruk av dokument*, då de är ställda till speditörens förfogande, det belopp som skulle ha utgått om godset förkommit.

## LAGRING

### § 26

Vid lagring av gods gäller följande *tilläggsbestämmelser*:

1. Då lagring skett skall speditören på uppdragsgivarens begäran utfärda mottagnings- eller lagerbevis. Beviset utgör kvitto på den varumängd som mottagits.
2. Om uppdragsgivaren inte lämnat särskilda instruktioner beträffande lagringen av godset, äger speditören, under förutsättning att han förfar med tillbörlig omsorg, fritt välja mellan olika förvaringssätt.
3. Speditörens ansvar för lagringen regleras av §§ 23–25, dock att ersättningen skall beräknas efter godsets värde på den dag, då förlusten, minskningen eller skadan inträffade.
4. Om speditören lagrar gods i anslutning till transport, för vilken han ansvarar som fraktförare, skall ansvaret för en tid av 15 dagar efter transporten regleras av samma bestämmelser som enligt §§ 16–22 gäller för fraktföraransvaret.
5. Om lagrat gods på grund av sin beskaffenhet befinns kunna skada egendom eller person, är uppdragsgivaren skyldig att genast uttaga godset.
6. Uppdragsgivaren skall senast vid inlagringen meddela speditören till vilken adress meddelanden rörande godset skall sändas och instruktioner erhållas och omedelbart underrätta speditören om eventuella förändringar härutinnan.

## UPPDRAGSGIVARENS ANSVAR

### § 27

Då myndigheter lämnat särskilda föreskrifter om märkning, förpackning, deklarering etc av visst gods (exempelvis farligt gods), är uppdragsgivaren skyldig att tillse att honom åvilande skyldigheter i dessa hänseenden iakttas.

Uppdragsgivaren är skyldig att hålla speditören skadeslös för alla följder som kan uppkomma genom att

- a) uppgifterna rörande godset är oriktiga, otydliga eller ofullständiga
- b) godset är bristfälligt förpackat, märkt, deklarerat, etc
- c) godset av uppdragsgivaren bristfälligt lastats och stuvats t ex på lastbil, järnvägsvagn, flak, i container eller liknande
- d) godset har sådana skadebringande egenskaper som speditören icke rimligen kunnat inse
- e) speditören – utan att ansvar föreligger enligt §§ 15–23 – åläggs att betala tull och offentliga avgifter eller att ställa säkerhet eller i övrigt utsätts för krav från tredje man, såframt det styrks att uppdragsgivaren har varit orsak härtil.

Om speditören i egenskap av befraktare utsätts för skyldighet att med avseende på uppdragsgivarens gods betala bidrag i gemensamt haveri till bortfraktare vid sjötransport eller av orsaker som ovan angivits utsätts för anspråk från tredje man, åligger det uppdragsgivaren att hålla speditören skadeslös.

## REKLAMATION OCH TVISTER

### REKLAMATION

#### § 28

Anmärkningar mot speditören skall framställas utan oskäligt uppehåll. Dessa bör vid synlig minskning eller skada framställas omedelbart vid godsets mottagande och eljest inom sju dagar efter mottagandet.

När avtal träffats med speditören om visst bestämt transportsätt enligt § 22 gäller härvid i stället för sådant transportsätt gällande lagbestämmelser och allmänt förekommande transportvillkor, i den mån dessa innehåller avvikelser från vad som stadgas i första stycket av denna paragraf.

PRESKRPTION (endast i Danmark, Finland och Sverige)

#### § 29

Talan mot speditören skall – vid äventyr av talans förlust – väckas inom ett år. Tiden skall räknas

- a) vid *minskning* av eller *skada på gods* från dagen då godset utlämnades till mottagaren
- b) vid *dröjsmål*, *förlust* av *hel sändning* eller *annan skada* från den tidpunkt då dröjsmålet, förlusten eller annan skada tidigast hade kunnat konstateras.

När avtal träffats med speditören om visst bestämt transportsätt enligt § 22 gäller härvid i stället för sådant transportsätt gällande lagbestämmelser och allmänt förekommande transportvillkor i den mån dessa innehåller avvikelser från vad som stadgas i första stycket av denna paragraf.

SKILJEKLAUSUL (endast i Finland, Norge och Sverige)

#### § 30

##### Finland

Tvister mellan speditören och hans uppdragsgivare får, med nedan angivet undantag, icke hänskjutas till domstol utan skall avgöras enligt finsk rätt medelst skiljemannaförfarande. Skiljemännen tillsätts av Centralhandelskammarens i Finland skiljenämnd och i skiljemannaförfarandet länder sagda nämnds stadgar till efterrättelse. Skiljemannaförfarandet äger rum i Helsingfors stad. Vidtagande av rättsliga åtgärder för indrivning av ostridiga fordringar innebär inte avkall på skiljeförfarande i fråga om tvistiga motfordringar, vilka sålunda inte får göras gällande genom genkärsmål eller kvittning annat än i skiljemannaförfarande.

Tvist avseende belopp som ej överstiger värdet av 20.000 FIM eller som rör förhållande till uppdragsgivare som ingått avtalet huvudsakligen för privat räkning, får dock ej hänskjutas till avgörande medelst skiljemannaförfarande.

##### Norge

Tvister i förening med avtal, som ingåtts enligt dessa bestämmelser, eller andra avtal som följer därav skall slutligt avgöras genom skiljedom enligt reglerna för Oslo Handelskammars voldgiftsinstitut.

##### Sverige

Tvister mellan speditören och hans uppdragsgivare får, med nedan angivet undantag, icke hänskjutas till domstol utan skall avgöras enligt svensk rätt av skiljedomstol i Stockholm enligt gällande svensk lag om skiljemän. Vidtagande av rättsliga åtgärder för indrivning av ostridiga fordringar innebär inte avkall på skiljeförfarande i fråga om tvistiga motfordringar, vilka sålunda inte får göras gällande genom genkärsmål eller kvittning annat än i skiljeförfarande.

Tvist avseende belopp som ej överstiger 10.000 SEK, eller som rör förhållande till uppdragsgivare som ingått avtalet huvudsakligen för privat räkning, får dock ej hänskjutas till avgörande av skiljedomstol.

FORUM VID TVISTER (endast i Danmark)

#### § 31

Talan mot speditören skall handläggas av domstol i hans hemland och avgöras enligt landets lag.